

Nyhedsbrev

Retspolitisk Forening - Maj 2015

Retspolitisk Forening sætter i dette nyhedsbrev fokus på **uddelingen af året Kafkat**. Generalforsamlingen betød nye medlemmer af bestyrelsen, læs om de **nye medlemmer**. Desuden ser vi på **et justitsministerium i modvind**. I kan også læse om foreningens kommende **strategimøde**, hvortil vi gerne vil have input. Aktiv medvirken vil en nyoprettet **lokalafdeling på Fyn** også sætte pris på. Endelig ser vi på de vigtigste **hørings svar i 2015** – indtil 1. maj 2015.

Gretelise Holm - modtager af Kafkatten 2015

Af Merete Kampmann, bestyrelsesmedlem i RPF

Retspolitisk Forenings ærespris blev den 21. marts 2015 – efter foreningens generalforsamling – tildelt forfatteren Gretelise Holm som anerkendelse af hendes mangeårige arbejde som fremtrædende kritisk journalist på retsområdet og det sociale område på dagbladet Politiken. Gennem den direkte reportage fra retssystemets dagligdag har Gretelise Holm sat fokus på en række vigtige retspolitiske spørgsmål, der efterfølgende har resulteret i påkrævede ændringer af vores retssystem. Tildelingen sker også i anerkendelse af den høje journalistiske og moralske standard i Gretelise Holms arbejde.

Gretelise Holm takkede med et stort smil for prisen.

I den efterfølgende debat deltog – ud over Gretelise Holm - Frank Hvilsom, journalist på Politiken og Vibeke Borberg, forskningschef på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

Debatten vidnede om, at retsjournalistik stadig er vigtig for at gøre den 'almindelige' borger klogere på ofte komplicerede juridiske problemstillinger.

Justitsministeriet i modvind

af Bjørn Elmquist, advokat og formand for Retspolitisk Forening

Det ellers så hæderkronede og respekterede justitsministerium er for tiden i modvind. De seneste 18 måneder er to ministre presset til afgang, en departementschef og en afdelingschef degraderet samt 2 PET-chefer udskiftet.

Denne *déroute* gør ondt på hele personalet. Juristerne er højt kvalificerede med topkarakterer fra universiteterne. De skriver lærde juridiske værker, der fører til højere akademiske grader. De har masser af under-visningsposter på de juridiske fakulteter og store ambitioner for fremtidige karriereforsøg, både i og uden for centraladministrationen.

Nogle mener, at "det har de da bare godt af....". Andre synes, det er synd og ufortjent.

Alle burde vi, mener jeg, kunne enes om, at det er en meget trist og uheldig udvikling. Allermest fordi hele samfundet har et uomgængeligt behov for et justitsministerium, der fungerer upåklageligt, troværdigt og stabilt. Det gælder også de tilhørende tjenester som politiet, herunder PET, kriminalforsorgen og faktisk også anklagemyndigheden samt udlændingestyrelsen.

Ud over de hermed angivne, meget borgernære og -relaterede funktioner har justitsministeriet også en nøglerolle for lov- og regelapparatets tilblivelse. Lovkontoret står for det juridisk-tekniske indhold. Det skal også vurdere loves overensstemmelse med grundloven og med Danmarks internationale forpligtelser, hvortil hører beslutninger efter grundlovens § 20 om afgivelse af suverænitet typisk til EU, og både regering og Folketing lægger stort set altid lovkontorets opfattelse til grund.

Men der har været spektakulære fejl ind imellem. F.eks. Tvindloven, som Højesteret her for en halv snes år siden underkendte som grundlovsstridig. Beslutningen om dansk deltagelse i Irak-krigen og dens overensstemmelse med grundlovens § 19 lå også lige for hug, men Højesteret besluttede, at de 26 sagsøgende danske statsborgere, som udtog stævningen mod den daværende statsminister, ikke havde den fornødne retlige interesse.

De allersensede år er de forkerte eller tvivlsomme vurderinger blevet langt hyppigere. F.eks. vedrørende de mange terrorpakker. Eksterne eksperter sætter i stigende antal spørgsmålstegn ved det saglige indhold. Alt for ofte får man indtryk af, at der er tale om bestillingsarbejde eller i det mindste om, at konklusionerne ikke er upåvirkede af, hvad embedsmændene forventer, ministeren, regeringen og folketingets flertal gerne vil læse. "Nødløgnen" til Folketinget og senest fejlene ved håndteringen af skudattentaterne i februar i København står klart i erindringen.

Det er som om, det politiske element bliver bestemmende, så det uvildige og saglige træder i baggrunden, hvad der jo ret beset er helt fatalt og meget farligt. For hvordan kan vi, dvs. befolkningen så sikre os, at "vi gør det rigtige" og får korrekte og fyldestgørende informationer?

(fortsættes s. 3)

(fortsat fra side 2)

I den øjeblikkelige situation får høringsprocessen ved lovtillblivelsen med ikke-statslige instanser som universiteter og frivillige organisationer, som f.eks. Retspolitisk Forening, en supplerende eller korrigerende funktion af stor betydning. Det gælder faktisk også rene interesseorganisationer, som jo i hvert fald spiller med helt åbne kort og ikke skyder sig ind under falsk uvildighed.

Men alligevel må det konkluderes, at man fra politisk hold skal holde op med i den grad i det hele taget at læne sig ind over embedsværket. Et demokrati skal styres ved vælgernes præferencer mellem de forskellige politiske partier, og flertallet bestemmer, men med

Om afgivne hørings svar i 2015 (indtil 1. maj)

af Peter Arnborg, bestyrelsesmedlem i Retspolitisk Forening

En vigtig aktivitet for foreningen og bestyrelsen er at afgive hørings svar over udkast til lovforslag, betænkninger mv. Vigtigt, da vore svar vil blive videresendt til og offentliggjort af Folketinget som led i lovgivningsarbejdet. Det bevirker så ind i mellem, at medier o.a. kontakter os for kommentarer, ligesom ordførerne (og deres sagsbehandlere) bliver bekendt med vore input og derfor kan bruge dem politisk.

De udkast, vi får tilsendt, kommer hyppigst fra Justitsministeriet, men undertiden også fra et par andre ministerier (Social, Forsvar m.v.)

Vi prioriterer besvarelser af ressourcemæssige årsager, men også og især ud fra temaets vigtighed i relation til vore "kærneværdier" (menneskerettigheder, retssikkerhed, demokratiske og sociale hensyn).

I 2015 indtil 1. maj har vi afgivet ca. 12 hørings svar. Spørgsmål i relation til (anti-)terror har fyldt en del (overvågning, aflytning, udrejse- og pasregler, radikaliserings, FET og PET mv.). Der har også været et par sager i relation til EU (retsforbehold mv.) samt en høring over betænkning om blasfemi-bestemmelsen.

Vore hørings svar kan ses på vor hjemmeside www.retspolitik.dk – klik på "hørings svar 2015" eller videre bagud til hørings svar fra tidligere år – klik på "arkiv", klik videre på "hørings svar".

Lokalafdeling på Fyn

Retspolitisk Forening har besluttet at danne en lokalafdeling på Fyn. Desværre er der ikke mange medlemmer på Øen. Det er bl.a. lokalafdelingens formål at øge medlemstallet.

Lokalafdelingen ønsker at udbrede kendskabet til foreningen gennem afholdelse af forskellige arrangementer på Fyn. For nuværende er de fleste medlemmer tilknyttet SDU, Odense. Det er derfor hensigten, at arrangementer i det første stykke tid vil blive afholdt med afsæt i SDU. Det er også målet at involvere studerende i foreningens høringsprogram. Det er opfattelsen, at især studerende kan have interesse i at deltage med indlæg til hørings svar. På grund af mangel på medlemmer på Fyn, skrider arbejdet kun langsomt frem. Der er dog skabt nogle kontakter til SDU, herunder til studenterforeningerne, som på sigt forventes omvekslet til aktiviteter. Foreningen sigter på at afholde det første arrangement til efteråret 2015, og der arbejdes i øjeblikket med temaer som "straffesystemet set fra forbryderens side" og "væbnede konflikter og terrorbekæmpelse".

Er nogen interesserede i at deltage i udviklingen af lokalafdelingen, skal I være hjertelig velkomne. Afdelingens kontaktperson er Gert Dyrn, gert@dyrn.dk

---

Nye medlemmer af Retspolitisk Forenings bestyrelse

På generalforsamlingen blev to nye medlemmer valgt, nemlig advokat Gert Dyrn og stud.jur. Asger Lund-Sørensen. Efter generalforsamlingen er stud.jur. Victor Emil Clausen kommet til.

Victor Emil Clausen

Jeg er jurastuderende på 2. år med interesse for det danske demokratis ve og vel. Jeg er tillige frivilligt medlem af foreningen Gratis Rådgivning på Tværs, som giver kriseramte borgere i Fredensborg Kommune gratis og anonym rådgivning inden for områderne jura, økonomi, socialterapi og psykologi.

Asger Lund-Sørensen

Som aktivt medlem af Retskritisk Forum i Århus er det mig en ære ligeledes at være en del af Retspolitisk Forening. Jeg har altid været meget optaget af rettigheder og pligter blandt mennesker, institutioner og i samfundet generelt. Det arbejde foreningen udfører, har stor samfundsmæssig værdi og jeg håber i fremtiden at kunne bidrage. Jeg er på nuværende tidspunkt i slutningen af mit tredje år på jurauddannelsen i Århus.

Gert Dyrn

Årgang 1967, forsvarsadvokat i Advokatfirmaet Tommy V. Christiansen siden 2010. Før den tid beskæftiget med skatterådgivning i offentlig og privat regi samt almen erhvervsjuridisk rådgivning. Har en fortid som sergent i Hæren og udsendt som FN-soldat i eks-Jugoslavien. Arbejdet med stofmisbrugere og utilpassede unge. Virket en tid som frivillig juridisk rådgiver for Dansk Flygtningehjælp.

Hovedinteressen er retssikkerhed i alle dens afskygninger, herunder særligt det oversete forhold til det florumvundne begreb om retfærdighed. For mig er retspolitik ensbetydende med forsøgene på at sammenkæde de formelle rammer om retsafgørelser med et materielt indhold, som sikrer genkendelighed mellem borgernes virkelighed og afgørelsernes virkninger. Som jeg ser det, medfører øget retliggørelse et overdrevent og ensidigt fokus på formaliteter, som i realiteten gør rekursystemerne illusoriske. Flere oplever, at klage- og domstolsprøvelsen ikke bider til bolle, men alene er etableret for at forhale og nedbryde borgerne gennem alenlange klageveje og bureaukratisk papirskubberi, hvor resultatet på forhånd er givet -

(fortsættes s. 5)

(fortsat fra s. 4)

er det formelle i orden, er indholdet nærmest ligegyldigt. Formaliteter bliver dermed et skalkeskjul for ren magtudøvelse, og systemet en trussel mod de selvsamme bærende værdier, systemet er sat til at beskytte.

Retssikkerhed værner ikke om retfærdighed, men udhules til en tom formalistisk skal.

Måske hænger udviklingen sammen med, at øget retliggørelse bevirker øget fremmedgørelse både for borgerne i forhold til myndighederne og for myndighedsudøverne i forhold til lovgivningen og den virkelighed, de skal administrere. Særligt for myndighedsudøvere gør sig gældende, at deres ansvar i høj grad er rettet mod myndighedsinterne hierarkiske strukturer og ikke mod borgerne. Således sanktioneres fejl i afgørelser sjældent, og et personligt ansvar for myndighedsudøveren er stort set ukendt, hvorimod manglende overholdelse af myndighedsinterne forskrifter og økonomiske rammer ganske tit sanktioneres internt af myndigheden selv. Tilsvarende bankes borgerne ihærdigt på plads for de mindste bagateller. Reel ansvarsfrihed avler ansvarsløshed. For nuværende ser det ud til, at ansvarets byrde i højere og højere grad pålægges borgerne, som i stigende omfang underlægges myndighedernes mere eller mindre ansvarsfrie skalten og valten.

Det retspolitiske spørgsmål er, om vi er på vej fra retssikkerhed til restsikkerhed?

Input til strategimøde modtages gerne

af Merete Kampmann, bestyrelsesmedlem

Bestyrelsen i Retspolitisk Forening holder den 30. maj 2015 et strategimøde for at fastlægge den kommende tids arbejde.

På generalforsamlingen den 21. marts blev der fra forsamlingen fremsat forskellige ønsker til, hvad vi skal arbejde med. Menneskerettighederne skal fortsat være et vigtigt fokuspunkt. Der blev også peget på psykiatriske patienters retssikkerhed. Planlægning og afholdelse af arrangementer med mere må meget gerne foregå i samarbejde med andre foreninger.

Har du andre **forslag til, hvad vi bør arbejde med** og på hvilken måde, må du meget gerne **rette henvendelse til os** pr. mail: info@retspolitik.dk eller telefonisk: 22 83 06 83 (Merete Kampmann)

Om Retspolitisk Forening

Retspolitisk Forening blev stiftet i 1978 (som Dansk Retspolitisk Forening) af jurister, jurastuderende og andre med interesse i den retspolitiske debat. Foreningens formål er at sikre og udbygge borgernes retssikkerhed, demokratiske friheder og sociale rettigheder med særlig vægt på at bedre svagere stilledes retlige situation. Retspolitisk Forening forholder sig aktivt, kritisk og konstruktivt til den retspolitiske udvikling. Foreningen er politisk uafhængig.

Vil du vide mere – besøg vores hjemmeside

www.retspolitik.dk

